

det 18. og Begyndelsen af 19. Aarhundrede, der naar deres højeste Udvikling i Hovedstaden. Men foruden det æstetiske har ogsaa Bygningens Alder, altsaa den *antikvariske Værdi* gjort sig gældende. Det, Tiden har levnet os af middelalderlig Bygningskunst ud over vore Kirker, er saa uendelig lidet, at al yderligere Ødelæggelse af disse Monumenter maa undgaas, og som Følge heraf er alle Bygninger fra Middelalderen, være sig i By eller paa Land, medtagne under Klasse A, uanset deres kunstneriske Værdi og uden Hensyn til senere Tidens Omdannelse eller Vanrøgt. Dette gælder f. Eks. om Herregaarde som Saltø, Harrested og Tybjerggaard, de til Herregaarde omdannede Klostre Oksholm, Børglumkloster og Bjørnsholm samt Bygninger som det gamle Stenhus paa Østrupgaard i Fyn og Junget i Salling; om end disse Gaarde er opførte efter det 16. Aarhundredes Midte, er de nemlig ganske middelalderlige i Karakter. Fra Renaissancen og de følgende Perioder er der derimod bevaret saa forholdsvis meget, at et Udvalg var nødvendigt, og her har da det æstetisk-kunstneriske Værdi kunnet anlægges som Prøvesten, ligesom der er blevet taget Hensyn til vedkommende Types Renhed og Bygningens Bevaringstilstand. Saa trøstesløst restaurerede Gaarde som Tølløse og Ravnholt er f. Eks. henviste til Liste B, medens de i urestaureret Stand afgjort skulde have været med paa A-Listen; overfor et saa smukt Anlæg som Holsteinborg har man af samme Grund staaet tvivlende.

Jævnside det æstetiske og antikvariske har man ogsaa for adskillige Købstæder anlagt et tredie Synspunkt. Adskillige af dem har nemlig i ældre Tid haft en udpræget stedlig Byggetradition, og af *lokalhistoriske Grunde* har man derfor ved Henførelse til Klasse A søgt at værne om de Bygninger, der stod som det bedste Udtryk for den hjemlige Byggeskik, selv om de absolut set i æstetisk og antikvarisk Henseende var mindre værdifulde end mangfoldige af B-Listens Ejendomme.

Endelig har man ønsket gennem den absolutte Beskyttelse, Optagelse paa Liste A gav, at bevare en Række Prøver paa Bygninger, der ikke var opførte til Beboelse, men *til ganske bestemt Brug*, saaledes f. Eks. det kinesiske Lysthus i Frederiksberg Have, Acciseboden i Korsør, Hovedvagt og Krudttaarn i Fredericia. Til samme Kategori kan ogsaa henføres den gamle Mastekran paa Orlogsværftet; men her har dog tillige Hensynet til dens store Betydning som *Led i „Bybilledet“* spillet en Rolle, et Hensyn, der ogsaa har været medvirkende til, at man rent undtagelsesvis har optaget en hel Husrække paa Liste A, nemlig Ejendommene Nybrogade 12—20, der sammen med Assistenthuset gør denne Gade til et af de skønneste og mest populære Partier i Hovedstaden.

Kan det ofte være vanskeligt at afgøre, om en Bygning overhovedet bør falde ind under Loven, behøver det ikke at siges, at Klassificeringen af de medtagne Bygninger i mange Tilfælde beror paa et subjektivt Skøn. Det skal derfor betones, at hvor Valget mellem flere ensartede Typer har været tvivlsomt, har Hensynet til Grundværdi og Ejendomsforhold været det afgørende, saaledes at man i slige Tilfælde, saa vidt det har været muligt, har henført de Bygninger, hvis Grundværdi var den mindste, og som var i offentlig Eje, til Liste A.

M. Mackeprang.

Til Undervisningsministeriet.